

Na osnovu člana 66a stav 5 Zakona o upravljanju otpadom ("Službeni list CG", br. 34/24 i 128/26) Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2026. godine, donijela je

UREDBU
O NAČINU I POSTUPKU OSNIVANJA SISTEMA PREUZIMANJA, SAKUPLJANJA I OBRAD
OTPADA OD TEKSTILNIH PROIZVODA I RADA TOG SISTEMA

Predmet
Član 1

Ovom uredbom uređuju se način i postupak osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od tekstilnih proizvoda, radi sprječavanja i smanjenja nastanka otpada od tekstilnih proizvoda i njegovih štetnih uticaja, podsticanja ponovne upotrebe i recikliranja i efikasnijeg korišćenja resursa, kao i detaljniji sadržaj podataka koji se vode u registru proizvođača tekstilnih proizvoda i način vođenja tog registra, detaljniji sadržaj zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od tekstilnih proizvoda i način rada tih sistema, način dostavljanja informacija i upravljanja otpadom od tekstilnih proizvoda.

Primjena
Član 2

Ova uredba primjenjuje se na tekstilne proizvode koji su kao tekstilni proizvodi, proizvodi vezani na tekstil i obuću iz Prilogu 1 koji je sastavni dio ove uredbe i prvi put se stavljaju na raspolaganje na tržištu, bez obzira na njihov oblik, veličinu, težinu, sastav ili upotrebu, i datum stavljanja na tržište, kao i na otpad od tekstilnih proizvoda.

Značenje izraza
Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

- 1) **mjesto za sakupljanje** je mjesto na kojem se, u okviru sistema odvojenog sakupljanja, preuzimaju korišćeni i otpadni tekstilni proizvodi radi njihove ponovne upotrebe, pripreme za ponovnu upotrebu, recikliranja ili druge obrade;
- 2) **operater ponovne upotrebe** je pravno lice ili preduzetnik koji obavlja aktivnosti preuzimanja, pregleda, sortiranja ili druge aktivnosti radi omogućavanja ponovne upotrebe korišćenih tekstilnih proizvoda;
- 3) **pružalac usluga izvršenja porudžbine** je fizičko ili pravno lice koje u okviru poslovne djelatnosti pruža najmanje dvije od sljedećih usluga: skladištenje, pakovanje, adresiranje i otpremanje, a nije vlasnik proizvoda na koje se te usluge odnose, pri čemu se poštanske usluge, usluge dostave paketa i druge poštanske usluge ili usluge prevoza tereta ne smatraju uslugama izvršenja porudžbine.
- 4) **reciklaža vlakana u vlakna** je postupak reciklaže otpadnih tekstilnih proizvoda kojim se tekstilna vlakna dobijena iz otpada koriste kao sirovina za proizvodnju novih tekstilnih proizvoda.

Proizvođač tekstilnih proizvoda
Član 4

Proizvođač tekstilnih proizvoda je privredno društvo, preduzetnik ili drugo fizičko ili pravno lice koje se bavi proizvodnjom, unapređenjem, preradom, obradom, prodajom, bez obzira na korišćenu tehniku prodaje, uključujući prodaju na daljinu, ili uvozom tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom ili obuću iz Priloga 1 ove uredbe, koje prvi put stavlja na tržište Crne Gore, odnosno proizvodi ili uvozi radi upotrebe za sopstvene potrebe tekstilne proizvode, proizvode srodne tekstilu ili obuću navedene u Prilogu 1 ove uredbe, koje:

1) ima mjesto poslovanja u Crnoj Gori i proizvodi tekstilne proizvode, proizvode vezane za tekstil ili obuću pod svojim imenom ili žigom, ili za koje ih drugi dizajniraju ili proizvode, i isporučuje ih prvi put pod svojim imenom ili žigom na teritoriji Crne Gore;

2) ima mjesto poslovanja u Crnoj Gori i preprodaje na teritoriji Crne Gore, pod svojim imenom ili žigom, tekstilne proizvode, proizvode vezane za tekstil ili obuću navedene u Prilogu 1 ove uredbe, koje su proizveli drugi privredni subjekti, na kojima se ne pojavljuje ime, brend ili žig tih drugih privrednih subjekata;

3) ima mjesto poslovanja u Crnoj Gori i isporučuje tekstilne proizvode, proizvode srodne tekstilu ili obuću navedene u Prilogu 1 ove uredbe iz druge države po prvi put na teritoriji Crne Gore na profesionalnoj osnovi; ili

4) prodaje tekstilne proizvode, proizvode srodne tekstilu ili obuću navedene u Prilogu 1 ove uredbe putem ugovora na daljinu direktno krajnjim korisnicima, bez obzira da li su to privatna domaćinstva ili ne, u Crnoj Gori i ima mjesto poslovanja u državi članici EU ili u trećoj zemlji.

Izuzetno od stava 1 ovog člana proizvođačem tekstilnih proizvoda se ne smatra lice koje:

1) isporučuje korišćene tekstilne proizvode, proizvode vezane na tekstil ili obuću navedene u Prilogu 1 ove uredbe koji su ocijenjeni kao pogodni za ponovnu upotrebu ili tekstilne proizvode, proizvode vezane na tekstil ili obuću navedene u Prilogu 1 ove uredbe dobijene od ovih korišćenih ili otpadnih proizvoda ili njihovih djelova na tržištu; ili

2) samozaposleni krojač koji izrađuje proizvode po mjeri.

Proizvođač tekstilnih proizvoda koji ima mjesto poslovanja u državi članici EU ili u trećoj zemlji i prvi put na teritoriji Crne Gore stavlja na tržište tekstilne proizvode, proizvode vezane na tekstil ili obuću navedene u Prilogu 1 ove uredbe, dužan je imenovati pravno ili fizičko lice sa mjestom poslovanja na teritoriji Crne Gore kao ovlašćenog zastupnika radi ispunjavanja obaveza proizvođača u vezi sa programom proširene odgovornosti proizvođača tekstilnih proizvoda na teritoriji Crne Gore.

Ako proizvođač tekstilnih proizvoda to želi, organizovani sistem prijema, sakupljanja i obrade otpada od tekstilnih proizvoda imenovan pisanim ovlašćenjem može ispuniti obaveze iz stava 3 ovog člana, ako ih ima, u ime proizvođača.

U slučaju iz stava 3 ovog člana organizovani sistem ispunjava u ime proizvođača sve obaveze proizvođača tekstilnih proizvoda u vezi sa programom proširene odgovornosti proizvođača tekstilnih proizvoda na teritoriji Crne Gore.

Obaveze proizvođača tekstilnih proizvoda u vezi pokrivanjem troškova

Član 5

Proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu 1 ove uredbe snose troškove:

1) sakupljanja korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom i obuće i njihovog daljeg upravljanja, uključujući:

- a) sakupljanje korišćenih proizvoda radi ponovne upotrebe i odvojeno sakupljanje otpadnih proizvoda radi pripreme za ponovnu upotrebu i recikliranja;
- b) transport sakupljenih korišćenih i otpadnih proizvoda iz podtačke a) ove tačke radi njihovog naknadnog sortiranja za ponovnu upotrebu, pripremu za ponovnu upotrebu i recikliranje;
- c) sortiranje, pripremu za ponovnu upotrebu, recikliranje, druge postupke obrade i zbrinjavanje sakupljenih korišćenih i otpadnih proizvoda iz podtačke a) ove tačke;
- d) sakupljanje, transport i obradu otpada nastalog sprovođenjem postupaka iz podtač. a), b) i c) ove tačke, koje obavljaju subjekti socijalne ekonomije i drugi učesnici uključeni u sistem sakupljanja;

2) sprovođenja istraživanja sastava sakupljenog miješanog komunalnog otpada;

3) pružanja informacija, uključujući putem odgovarajućih informativnih kampanja, o održivoj potrošnji, sprječavanju nastanka otpada, ponovnoj upotrebi, pripremi za ponovnu upotrebu, uključujući popravku, recikliranje, drugim postupcima obrade i zbrinjavanju tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom i obuće;

4) prikupljanja podataka i izvještavanja nadležnih organa;

5) podrške istraživanju i razvoju radi poboljšanja dizajna proizvoda u pogledu njihove trajnosti, pouzdanosti, mogućnosti ponovne upotrebe, nadogradnje, popravke, održavanja i obnove, prisustva zabrinjavajućih supstanci, potrošnje energije i energetske efikasnosti, potrošnje vode i efikasnosti njenog korišćenja, korišćenja resursa i efikasnosti njihovog korišćenja, sadržaja recikliranih materijala, mogućnosti ponovne proizvodnje, recikliranja i izdvajanja materijala, uticaja na životnu sredinu, uključujući ugljenični otisak i otisak na životnu sredinu, kao i očekivanog nastanka otpada, kada su te karakteristike relevantne za odgovarajuću grupu proizvoda, kao i unapređenja postupaka sprječavanja nastanka otpada i upravljanja otpadom u skladu sa hijerarhijom upravljanja otpadom, radi povećanja recikliranja vlakana u vlakna, ne dovodeći u pitanje pravila o državnoj pomoći. .

Proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom ili obuće navedenih u Prilogu 1 ove uredbe snose troškove iz stava 1 ovog člana u vezi sa korišćenim i otpadnim tekstilnim proizvodima, proizvodima povezanim sa tekstilom i obućom koji se ostavljaju na mjestima za sakupljanje uspostavljenim u skladu sa članom 7 st. 1 i 4 ove uredbe, ako su ti proizvodi prvi put stavljeni

na tržište počev od dana utvrđenog Zakonom o upravljanju otpadom za uspostavljanje sistema proširene odgovornosti proizvođača za tekstilne proizvode.

Obaveza iz stava 2 ovog člana obuhvata i korišćene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode povezane sa tekstilom i obuću koji su mogli biti sakupljeni putem privatnih programa povrata i naknadno spojeni sa tekstilom sakupljenim u skladu sa članom 7 stav 1 ove uredbe.

Troškovi iz stava 1 ovog člana ne mogu biti veći od troškova potrebnih za ekonomično i efikasno pružanje usluga iz tog stava i utvrđuju se na transparentan način između relevantnih učesnika u sprovođenju sistema proširene odgovornosti proizvođača za tekstilne proizvode, u skladu sa članom 66a stav 5 Zakona o upravljanju otpadom.

Proširena odgovornost proizvođača tekstilnih proizvoda

Član 6

Proizvođač tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom ili obuće iz Priloga 1 ove uredbe dužan je da, za proizvode koje prvi put stavlja na raspolaganje na tržištu Crne Gore, ispunjava obaveze proširene odgovornosti proizvođača u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i ovom uredbom.

Proizvođaču je dozvoljeno da prvi put stavi na tržište tekstilne proizvode, proizvode povezane sa tekstilom ili obuću iz Priloga 1 ove uredbe samo ako je upisan u registar proizvođača tekstilnih proizvoda koji vodi Agencija ili, kada je to primjenjivo, ako je u taj registar upisan njegov ovlašćeni zastupnik za proširenu odgovornost proizvođača.

Proizvođač koji prvi put stavlja na tržište Crne Gore proizvode iz stava 2 ovog člana dužan je da podnese zahtjev za upis u registar proizvođača tekstilnih proizvoda.

Zahtjev za upis u registar proizvođača tekstilnih proizvoda sadrži:

1) ime, žig i robne marke, ako postoje, pod kojima proizvođač posluje u Crnoj Gori, kao i adresu proizvođača, uključujući poštanski broj i mjesto, ulicu i broj i državu, broj telefona, ako postoji, adresu internet stranice, adresu elektronske pošte i podatke o jedinstvenoj kontakt tački;

2) nacionalnu identifikacionu oznaku proizvođača, uključujući matični broj u privrednom registru ili odgovarajući službeni registarski broj i poreski identifikacioni broj;

3) KN oznake tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom i obuće iz Priloga 1 ove uredbe koje proizvođač namjerava prvi put da stavi na raspolaganje na tržištu;

4) naziv, adresu, broj telefona, ako postoji, adresu internet stranice, adresu elektronske pošte i nacionalni identifikacioni broj organizovanog sistema za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda, kao i matični broj u privrednom registru ili odgovarajući službeni registarski broj, poreski identifikacioni broj i ovlašćenje proizvođača kojeg taj sistem zastupa;

5) izjavu proizvođača ili, ako je primjenjivo, ovlašćenog zastupnika za proširenu odgovornost proizvođača ili organizovanog sistema za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda da su dostavljene informacije istinite.

Obaveze iz ovog člana, u ime proizvođača, može na osnovu pisanog ovlašćenja ispunjavati organizovani sistem za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom.

Ako je proizvođač imenovao organizovani sistem za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda, taj sistem ispunjava obaveze iz ovog člana u njegovo ime, osim ako Zakonom o upravljanju otpadom nije drukčije propisano.

Agencija, kao nadležni organ za vođenje registra proizvođača tekstilnih proizvoda:

1) prima zahtjeve za upis u registar putem elektronskog sistema za obradu podataka i objavljuje informacije o načinu podnošenja zahtjeva na svojoj internet stranici;

2) odobrava upis u registar i izdaje registarski broj u roku koji nije duži od 12 nedjelja od dana dostavljanja podataka iz stava 4 ovog člana;

2) može bliže urediti način podnošenja zahtjeva i postupak upisa u registar, bez propisivanja dodatnih bitnih zahtjeva u odnosu na zahtjeve iz stava 4 ovog člana;

4) može proizvođaču naplatiti srazmjernu naknadu na osnovu troškova obrade zahtjeva za upis u registar.

Agencija može odbiti zahtjev za upis u registar ili izvršiti brisanje proizvođača iz registra ako podaci iz stava 4 ovog člana i odgovarajući dokazi u obliku dokumentacije nijesu dostavljeni ili nijesu dovoljni, ili ako proizvođač više ne ispunjava uslove iz stava 4 tačka 4 ovog člana.

Proizvođač ili, ako je primjenjivo, ovlašćeni zastupnik za proširenu odgovornost proizvođača ili organizovani sistem za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda dužan je da, bez nepotrebnog odlaganja, obavijesti Agenciju o:

- 1) svakoj promjeni podataka sadržanih u registru, u skladu sa stavom 4 tačka d ovog člana; i
- 2) trajnom prestanku prvog stavljanja na raspolaganje na tržištu tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom ili obuće iz Priloga 1 ove uredbe.

Proizvođač se briše iz registra ako prestane da postoji.

Registar proizvođača tekstilnih proizvoda je javan i besplatan, a podaci iz registra moraju biti lako dostupni, mašinski čitljivi, podobni za razvrstavanje i pretraživanje i usklađeni sa otvorenim standardima za korišćenje od strane trećih lica, uz zaštitu poslovno osjetljivih i industrijski povjerljivih podataka u skladu sa zakonom.

Ako informacije iz registra nijesu javno dostupne, Agencija obezbjeđuje besplatan pristup registru pružiocima onlajn platformi koji potrošačima omogućavaju zaključivanje ugovora na daljinu sa proizvođačima, kao i pružiocima usluga izvršenja porudžbine koji sa proizvođačima zaključuju ugovore za pružanje usluga iz člana 3 tačka 3 ove uredbe, ako ti proizvođači krajnjim korisnicima nude proizvode iz Priloga 1 ove uredbe.

Organizovani sistem za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda

Član 7

Proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom ili obuće iz Priloga 1 ove uredbe povjeravaju organizovanom sistemu za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda ispunjavanje obaveza proširene odgovornosti proizvođača u svoje ime, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i ovom uredbom.

Organizovani sistem za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda koji namjerava da u ime proizvođača ispunjava obaveze proširene odgovornosti proizvođača dužan je da pribavi odobrenje Agencije i bude upisan u registar organizovanih sistema, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom.

Agencija utvrđuje kriterijume u pogledu stručnih kvalifikacija koje organizovani sistem mora ispunjavati radi obavljanja poslova iz stava 1 ovog člana, a naročito zahtijeva da organizovani sistem dokaže da posjeduje potrebno stručno znanje iz oblasti upravljanja otpadom i održivosti.

Organizovani sistem dužan je da obezbijedi da finansijski doprinosi koje plaćaju proizvođači tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom ili obuće iz Priloga 1 ove uredbe:

- 1) budu utvrđeni prema masi i, kada je to odgovarajuće, količini tih proizvoda i, za proizvode iz Priloga I ove uredbe, prilagođeni na osnovu zahtjeva za ekološki dizajn utvrđenih na osnovu Uredbe (EU) 2024/1781 koji su najrelevantniji za sprječavanje nastanka otpada od tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom i obuće i njihovu obradu u skladu sa hijerarhijom upravljanja otpadom, kao i odgovarajućih metodologija mjerenja za te kriterijume utvrđenih na osnovu te uredbe ili drugog propisa kojim se utvrđuju usklađeni kriterijumi održivosti i metode mjerenja za tekstilne proizvode, proizvode povezane sa tekstilom i obuće;

- 2) uzimaju u obzir prihode ostvarene ponovnom upotrebom, pripremom za ponovnu upotrebu i vrijednošću sekundarnih sirovina dobijenih reciklažom otpadnog tekstila;

- 3) obezbjeđuju jednak tretman proizvođača bez obzira na njihovo porijeklo ili veličinu, bez nametanja nesrazmjernog opterećenja proizvođačima, uključujući mala i srednja preduzeća koja proizvode male količine tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom ili obuće iz Priloga 1 ove uredbe.

Kriterijumi za prilagođavanje finansijskih doprinosa iz stava 4 tačka 1 ovog člana primjenjuju se u skladu sa zahtjevima i metodologijama utvrđenim propisima Evropske unije koji se neposredno odnose na ekološki dizajn i održivost tekstilnih proizvoda, proizvoda povezanih sa tekstilom i obuće.

Organizovani sistem dužan je da finansijske doprinose proizvođača utvrđuje na transparentan i nediskriminatoran način, u skladu sa Zakonom i ovom uredbom.

Organizovani sistem dužan je da obezbijedi povjerljivost podataka kojima raspolaže, uključujući poslovno osjetljive i industrijski povjerljive podatke i podatke koji se mogu neposredno povezati sa pojedinačnim proizvođačem ili njegovim ovlašćenim zastupnikom.

Ako je na teritoriji Crne Gore osnovano više organizovanih sistema za ispunjavanje obaveza proširene odgovornosti proizvođača za tekstilne proizvode, svaki organizovani sistem dužan je da svojim djelovanjem obuhvati teritoriju cijele Crne Gore, a Agencija nadzire njihovo koordinisano postupanje i ispunjavanje obaveza u skladu sa Zakonom i propisima kojima se uređuje zaštita konkurencije.

Sistem odvojenog sakupljanja

Član 8

Organizovani sistem za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda dužan je uspostaviti sistem odvojenog sakupljanja korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće navedenih u Prilogu 1 ove uredbe, bez obzira na njihovu prirodu, sastav materijala, stanje, naziv, brend, zaštitni znak ili porijeklo, na teritoriji Crne Gore ako te proizvode proizvođači tekstilnih proizvoda, koji su uključeni u organizovani sistem, prvi put stavljaju na tržište.

Sistem odvojenog sakupljanja:

1) nudi sakupljanje takvih korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće subjektima iz stava 4 tačka 1 ovog člana i pruža praktična rješenja neophodna za sakupljanje i transport takvih korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće, uključujući besplatno obezbjeđivanje odgovarajućih kontejnera za sakupljanje i transport do mjesta za sakupljanje koja su dio sistema sakupljanja organizovanog sistema;

2) obezbjeđuje se besplatno sakupljanje takvih korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće sakupljenih preko mjesta za sakupljanje koja su dio sistema sakupljanja organizovanog sistema, sa učestalošću prilagođenom pokrivenom području i količini takvih korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće koji se obično sakupljaju na ovim mjestima za sakupljanje;

3) obezbjeđuje se besplatno sakupljanje otpada koji proizvode subjekti socijalne ekonomije i drugi akteri od takvih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće sakupljenih preko mjesta za sakupljanje koja su dio sistema sakupljanja organizovanog sistema, na koordinisan način između organizovanog sistema i subjekata socijalne ekonomije i takvih drugih aktera.

Svaka koordinacija između organizovanih sistema za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita konkurencije na tržištu.

Sistem odvojenog sakupljanja:

1) sastoji se od mjesta za sakupljanje koja uspostavljaju organizovani sistemi i subjekti za upravljanje otpadom u njihovo ime, u saradnji sa jednim ili više sljedećih aktera: subjekti socijalne ekonomije, trgovci na malo, javni organi ili treća lica koja sakupljaju korišćene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode vezane na tekstil i obuće navedene u Prilogu 1 ove uredbe u ime tih subjekata i operateri dobrovoljnih mesta za sakupljanje;

2) pokriva cijelu teritoriju Crne Gore, uzimajući u obzir veličinu i gustinu naseljenosti, očekivanu količinu korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće navedenih u Prilogu 1 ove uredbe, pristupačnost i blizinu krajnjih korisnika, i ne ograničava se na područja gdje je sakupljanje i naknadno upravljanje tim proizvodima profitabilno;

3) obezbjeđuje održivo i tehnički izvodljivo povećanje odvojenog sakupljanja i odgovarajuće smanjenje sakupljanja mješovitog komunalnog otpada korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće navedenih u Prilogu 1 ove uredbe, na osnovu dostupnih dobrih praksi.

Organizovani sistemi za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda ne smiju odbiti učešće jedinica lokalne samouprave, subjekata socijalne ekonomije ili drugih subjekata za ponovnu upotrebu u sistemu odvojenog sakupljanja.

Ne isključujući primjenu stava 2 tač. 1 i 2 ovog člana i stava 4 tačke 1 ovog člana, subjektima socijalne ekonomije je dozvoljeno da održavaju i upravljaju sopstvenim mjestima za odvojeno sakupljanje i da imaju jednak ili preferencijalni tretman kada je u pitanju lokacija mjesta za odvojeno sakupljanje.

Subjekti socijalne ekonomije koji su dio sistema sakupljanja u skladu sa stavom 4 tačka 1 ovog člana nisu u obavezi da sakupljene korišćene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode vezane za tekstil i obuće navedene u Prilogu 1 ove uredbe predaju organizovanom sistemu za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda.

Dostavljanje informacija

Član 9

Subjekti socijalne ekonomije koji upravljaju sopstvenim mjestima za odvojeno sakupljanje najmanje jednom godišnje dostavljaju Agenciji informacije o količini izraženoj u masi za odvojeno sakupljene korišćene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode vezane na tekstil i obuće navedene u Prilogu 1 ove uredbe, navodeći:

1) količinu izraženu u masi koja je ocijenjena kao pogodna za ponovnu upotrebu, sa naznakom, ako je moguće, izveze količine izražene u masi;

2) količinu izraženu u masi namenjenu za pripremu za ponovnu upotrebu i reciklažu, posebno

navodeći da li je dostupna reciklaža od vlakna do vlakna, navodeći, ako je moguće, količinu izvezenu u masi; i

3) količinu izraženu u masi namijenjenu za drugu reciklažu ili odstranjivanje.

Organizovani sistemi za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda moraju krajnjim korisnicima staviti na raspolaganje informacije koje se odnose na održivu potrošnju, uključujući mogućnosti za polovnu robu, ponovnu upotrebu i upravljanje tekstilom i obućom na kraju životnog vijeka u vezi sa tekstilnim proizvodima, proizvodima vezanih na tekstil ili obuću navedenim u Prilogu 1 ove uredbe, koje proizvođači prvi put stavljaju na tržište, kao i:

1) ulogu krajnjih korisnika u doprinosu sprječavanju nastanka otpada, uključujući sve najbolje prakse, posebno podsticanjem održivih obrazaca potrošnje i promovisanjem pravilnog održavanja proizvoda tokom upotrebe;

2) rješenja za ponovnu upotrebu i popravku tekstila i obuće;

3) lokacija mjesta za sakupljanje;

4) uloga krajnjih korisnika u pravilnom doprinosu odvojenom sakupljanju korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuću, uključujući i putem donacija;

5) uticaj proizvodnje tekstila na životnu sredinu, ljudsko zdravlje i socijalna i ljudska prava, posebno uticaj brze mode i potrošnje, reciklaže i drugih načina prerade i odstranjivanja i neodgovarajućeg odlaganja otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuću, kao što je bacanje smeća ili odlaganje u miješani komunalni otpad, kao i mjere preduzete za ublažavanje uticaja na životnu sredinu i ljudsko zdravlje.

Agencija obezbjeđuje da organizovani sistem za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda redovno dostavlja informacije iz stava 2 ovog člana i da se informacije ažuriraju i dostavljaju putem:

1) internet stranica ili drugih sredstava elektronske komunikacije;

2) obavještenja na javnim mjestima i na mjestu sakupljanja;

3) obrazovnih programa, kampanja za podizanje svijesti i aktivnosti uključivanja zajednice;

4) postavljanja znakova na jeziku ili jezicima koje korisnici i potrošači mogu lako razumjeti.

Ako je više organizovanim sistemima za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda povjereno ispunjavanje obaveza proširene odgovornosti proizvođača i u ime proizvođača i Agencija obezbjeđuje da ovi organizovani sistemi pokrivaju cijelu teritoriju Crne Gore, sa ciljem obezbjeđivanja jedinstvenog kvaliteta usluge sistema odvojenog sakupljanja na cijeloj teritoriji Crne Gore za korišćene i otpadne tekstilne proizvode, proizvode vezane na tekstil i obuću navedene u Prilogu 1 ove Uredbe.

Organizovani sistemi za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda dužni su da obezbijede poverljivost podataka koje posjeduju, odnosno zaštićenih informacija ili informacija koje se mogu direktno pripisati pojedinačnim proizvođačima i uvoznici ili njihovim ovlaštenim predstavnicima.

Organizovani sistemi za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda dužni su da objave na svojim veb stranicama, zajedno sa informacijama propisanim zakonom:

1) najmanje jednom godišnje, uz poštovanje poslovne i industrijske tajne, informacije o:

a) količini, između ostalog izraženoj u masi, proizvoda koji su prvi put stavljeni na tržište;

b) količini izraženoj u masi za odvojeno sakupljanje korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuću navedenih u Prilogu 1, pri čemu su takvi neprodati proizvodi navedeni posebno;

c) stopama ponovne upotrebe, pripreme za ponovnu upotrebu i reciklaže koje je postigao organizovani sistem, pri čemu je stopa reciklaže vlakana u vlakna navedena posebno;

d) stopama ostalog oporavka i odlaganja; i

e) stopama izvoza korišćenih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuću navedenih u Prilogu 1 ove uredbe koji su ocijenjeni kao pogodni za ponovnu upotrebu i izvozu otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuću navedenih u Prilogu 1 ove uredbe;

2) informacije o procesu selekcije operatera za upravljanje otpadom izabranih u skladu sa stavom 10 ovog člana.

Organizovani sistemi za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda moraju obezbijediti transparentan i nediskriminatoran postupak za izbor operatera za upravljanje otpadom, na osnovu transparentnih kriterijuma za dodjelu, bez nesrazmjernog opterećenja malih i srednjih preduzeća, za nabavku:

1) usluga upravljanja otpadom koje pružaju operateri za upravljanje otpadom, i

2) naknadne obrade otpada.

Organizovani sistemi za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda moraju, na godišnjem nivou, dostavljati Agenciji informacije iz stava 9 tač. 1 i 2 ovog člana, uključujući i relevantne informacije iz stava 9 tačka 1 ovog člana koje se zahtijevaju, na godišnjem nivou, od proizvođača tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih za tekstil ili obuće navedenih u Prilogu 1 ove uredbe koji se prvi put stavljaju na tržište i dužni da navedu količinu izraženu u masi u odnosu na informacije iz stava 9 tačka 1 podtač. c, d i e ovog člana.

Izuzetno od stava 12 ovog člana, proizvođača tekstilnih proizvoda koji su preduzeća koja zapošljavaju manje od deset ljudi i čiji godišnji promet i godišnji bilans stanja ne prelazi 2 miliona eura, dužni su, na godišnjem nivou, da dostavljaju organizovanom sistemu za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda samo informacije navedene u stavu 9 tačka 1 podtačka a ovog člana.

Upravljanje otpadom od tekstilnih proizvoda

Član 10

Infrastruktura za sakupljanje, utovar i istovar, transport i skladištenje i procesi koji uključuju rukovanje korišćenim tekstilom i tekstilnim otpadom, kao i naknadne operacije sortiranja i obrade, moraju biti zaštićeni od nepovoljnih vremenskih uslova i potencijalnih izvora kontaminacije kako bi se spriječila oštećenja i unakrsna kontaminacija sakupljenog korišćenog i otpadnog tekstila, a odvojeno sakupljeni korišćeni i otpadni tekstil podliježu stručnom pregledu na mjestu za odvojeno sakupljanje ili postrojenju za sortiranje kako bi se identifikovali i uklonili predmeti, materijali ili supstance koji nisu ciljani i koji su potencijalni izvori kontaminacije.

Korišćeni i otpadni tekstilni proizvodi, proizvodi vezani na tekstil i obuća koji se sakupljaju odvojeno, uključujući i u skladu sa članom 7 st. 2 i 6 ove uredbe, smatraju se otpadom u trenutku sakupljanja.

U slučaju tekstila koji nije proizvod naveden u Prilogu 1 ove uredbe, kao i odbačenih neprodatih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće navedenih u Prilogu 1 ove uredbe, osigurava se da se različite frakcije tekstilnih materijala i tekstilnih predmeta drže odvojeno u trenutku stvaranja otpada, ako takvo odvajanje olakšava kasniju ponovnu upotrebu, pripremu za ponovnu upotrebu ili reciklažu, uključujući reciklažu vlakana u vlakna gdje to tehnološki napredak dozvoljava, a takvo odvajanje se sprovodi na isplativ način kako bi se maksimizirao oporavak resursa i koristi za životnu sredinu.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, korišćeni tekstilni proizvodi, proizvodi vezani na tekstil i obuća koje direktno predaju krajnji korisnici i koje operater ponovne upotrebe ili operateri socijalne ekonomije na mjestu sakupljanja direktno stručno procjenjuju kao pogodne za ponovnu upotrebu, neće se smatrati otpadom nakon sakupljanja.

Korišćeni i otpadni tekstilni proizvodi, proizvodi vezani na tekstil i obuća koji se sakupljaju odvojeno, uključujući i u skladu sa članom 7 st. 2 i 6 ove uredbe, podliježu postupcima sortiranja kako bi se osigurao tretman u skladu sa hijerarhijom otpada.

Operacije sortiranja korišćenih i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće koji se sakupljaju odvojeno, uključujući i u skladu sa članom 7 st. 2 i 6 ove uredbe, moraju ispunjavati sledeće zahtjeve:

- 1) rezultat sortiranja je tekstil, proizvodi vezani na tekstil i obuća za ponovnu upotrebu i pripremu za ponovnu upotrebu, dajući prednost lokalnom sortiranju, gdje je to prikladno, i lokalnoj ponovnoj upotrebi;
- 2) u okviru operacija sortiranja za ponovnu upotrebu, tekstil, proizvodi vezani na tekstil i obuća sortiraju se na odgovarajućem nivou granulacije, omogućavajući sortiranje po jedinicama koje odvaja frakcije pogodne za direktnu ponovnu upotrebu od onih koje će morati da prođu kroz dodatnu pripremu za ponovnu upotrebu, i ciljaju se na određeno tržište ponovne upotrebe na osnovu ažuriranih kriterijuma sortiranja relevantnih za tržište prijema;
- 3) jedinice za koje se procijeni da nijesu pogodne za ponovnu upotrebu sortiraju se za ponovnu proizvodnju i reciklažu, uključujući, gdje tehnološki napredak dozvoljava, reciklažu vlakna po vlakna, kako bi se dalo prednost ponovnoj proizvodnji u odnosu na reciklažu;
- 4) izlazni proizvodi koji nastaju sortiranjem i naknadnim postupcima prerade, a namijenjeni su za ponovnu upotrebu, ispunjavaju kriterijume za prestanak statusa otpada u skladu sa zakonom.

Svakih pet godina nakon datuma utvrđenog Zakonom o upravljanju otpadom za uspostavljanje programa proširene odgovornosti proizvođača za tekstilne proizvode u Crnoj Gori, izvođači radova na sakupljanju komunalnog otpada sprovode istraživanje sastava sakupljenog mješovitog komunalnog otpada radi utvrđivanja udjela otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuću u njemu,

ako je to prikladno, u skladu sa KN kodovima iz Priloga 1 ove uredbe, a na osnovu primljenih informacija, Agencija može zahtijevati od organizovanih sistema za preuzimanje, sakupljanje i obradu otpada od tekstilnih proizvoda da preduzmu korektivne mjere kako bi povećali svoju mrežu mjesta za sakupljanje i sprovedli informativne kampanje u skladu sa članom 8 ove uredbe.

Radi razlikovanja korišćenih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće ocijenjenih kao pogodnih za ponovnu upotrebu i otpadnih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće, Agencija može naložiti inspekciju pošiljki korišćenih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće ocijenjenih kao pogodnih za ponovnu upotrebu, za koje se sumnja da su otpad, kako bi se projerilo da li su ispunjeni minimalni zahtjevi iz st. 8 i 9 ovog člana za pošiljke korišćenih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće koje se smatraju pogodnim za ponovnu upotrebu i da li se navedene pošiljke mogu na odgovarajući način pratiti.

Pošiljke korišćenih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće procijenjenih kao pogodnih za ponovnu upotrebu, koje su organizovane na profesionalnoj osnovi, moraju ispunjavati minimalne zahtjeve za vođenje evidencije iz stava 9 ovog člana i moraju biti praćene najmanje sljedećim informacijama:

- 1) kopija fakture i ugovora koji se odnosi na prodaju ili prenos vlasništva nad tekstilnim proizvodima, proizvodima vezanima na tekstil i obuće, u kojem se navodi da su namijenjeni za direktnu ponovnu upotrebu i da su pogodni za direktnu ponovnu upotrebu;
- 2) dokaz o prethodnom postupku sortiranja ili direktnoj stručnoj procjeni pogodnosti za ponovnu upotrebu sprovedenoj u skladu sa ovim članom; i
- 3) izjava fizičkog ili pravnog lica koje posjeduje korišćene tekstilne proizvode, proizvode vezane na tekstil i obuće procijenjene kao pogodne za ponovnu upotrebu i organizuje transport korišćenih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće procijenjene kao pogodne za ponovnu upotrebu na profesionalnoj osnovi da nijedan od materijala u pošiljci nije otpad.

Pošiljke iz stava 9 ovog člana, moraju biti adekvatno zaštićene od oštećenja tokom transporta, utovara i istovara, posebno dovoljnim pakovanjem i pravilnim slaganjem tereta, čime se održava integritet i kvalitet tekstila za višekratnu upotrebu tokom cijelog procesa transporta.

Pošiljke korišćenih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i proizvoda obuće za koje se procjenjuje da su pogodni za ponovnu upotrebu moraju ispunjavati sljedeće minimalne zahtjeve za vođenje evidencije:

- 1) evidencija o sortiranju, direktnoj stručnoj procjeni pogodnosti za ponovnu upotrebu ili pripremi za ponovnu upotrebu mora biti bezbjedno, ali ne trajno pričvršćena za ambalažu;
- 2) evidencija mora da sadrži sledeće informacije:

a) opis predmeta prisutnih u balu koji odražava najdetaljniju granularnost sortiranja kojem su tekstilni predmeti bili podvrgnuti tokom sortiranja ili pripreme za ponovnu upotrebu, kao što su vrsta odjeće, veličina, boja, pol za koji je predmet namijenjen i sastav materijala, kao i sve relevantne karakteristike koje doprinose efikasnoj ponovnoj upotrebi;

b) naziv i adresa kompanije odgovorne za konačno sortiranje ili pripremu za ponovnu upotrebu.

Ako Agencija ili nadležni inspektori utvrde da postoji sumnja da je planirana pošiljka korišćenih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil i obuće otpad, troškovi odgovarajućih analiza, inspekcija i skladištenja korišćenih tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil ili obuće za koje se sumnja da su otpad, mogu se naplatiti proizvođačima tekstilnih proizvoda, proizvoda vezanih na tekstil ili obuće navedenih u Prilogu 1 ove uredbe, trećim licima koja djeluju u njihovo ime ili drugim licima koja organizuju pošiljku.

Odložena primjena Član 11

Odredbe člana 4 st. 3, 4 i 5 i člana 7 stav 4 tačka 1, primjenjuju se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji.

Stupanje na snagu

Član 12

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj _____
Podgorica, _____

VLADA CRNE GORE

**Predsjednik,
Mr Milojko Spajić**

**PROIZVODI OBUHVAĆENI PODRUČJEM PRIMJENE PROŠIRENE ODGOVORNOSTI
PROIZVOĐAČA ZA ODREĐENE TEKSTILNE PROIZVODE, PROIZVODE POVEZANE SA
TEKSTILOM I OBUĆU**

Dio 1

Tekstilni proizvodi, kao i tekstilna odjeća i odjevni dodaci namijenjeni za upotrebu u domaćinstvu ili druge namjene, ako su takvi proizvodi po svojoj prirodi i sastavu slični proizvodima namijenjenim za upotrebu u domaćinstvu.

KN oznaka Opis

61 – sve navedene oznake u ovom poglavlju	Odjeća i odjevni dodaci, pleteni ili kukičani
62 – sve navedene oznake u ovom poglavlju	Odjeća i odjevni dodaci, osim pletenih ili kukičanih
6301	Pokrivači i putni pokrivači, osim proizvoda sa oznakom 6301 10 00
6302	Posteljno, stolno, toaletno i kuhinjsko rublje
6303	Zavjese, uključujući draperije, i unutrašnje roletne; zavjesne i posteljne ukrasne draperije
6304	Ostali proizvodi za unutrašnje opremanje, osim proizvoda iz tarifnog broja 9404
6309	Nošena odjeća i drugi nošeni proizvodi
6504	Šeširi i druga pokrivala za glavu, pleteni ili izrađeni spajanjem traka od bilo kojeg materijala, bez obzira na to da li su podstavljeni ili ukrašeni
6505	Šeširi i druga pokrivala za glavu, pleteni ili kukičani, ili izrađeni od čipke, filca ili drugih tekstilnih materijala, u komadu, ali ne u trakama, bez obzira na to da li su podstavljeni ili ukrašeni; mreže za kosu od bilo kojeg materijala, bez obzira na to da li su podstavljene ili ukrašene

Dio 2

Obuća, kao i odjeća i odjevni dodaci namijenjeni za upotrebu u domaćinstvu ili druge namjene, ako su takvi proizvodi po svojoj prirodi i sastavu slični proizvodima namijenjenim za upotrebu u domaćinstvu, čiji glavni sastav nije tekstil.

KN oznaka Opis

4203	Odjeća i odjevni dodaci od kože ili kompozitne kože, osim obuće i pokrivala za glavu i njihovih djelova, kao i proizvoda iz Poglavlja 95, npr. štitnika za potkoljenice i maski za mačevanje
6401	Nepromočiva obuća sa spoljnim đonom i gornjim dijelom od gume ili plastične mase, čiji gornji dio nije pričvršćen za đon niti je sa njim spojen šivenjem, zakovicama, ekserima, vijcima, klinovima ili sličnim postupcima
6402	Ostala obuća sa spoljnim đonom i gornjim dijelom od gume ili plastične mase
6403	Obuća sa spoljnim đonom od gume, plastične mase, kože ili kompozitne kože i gornjim dijelom od kože
6404	Obuća sa spoljnim đonom od gume, plastične mase, kože ili kompozitne kože i gornjim dijelom od tekstilnog materijala
6405	Ostala obuća